

ДЕЙНОСТ

на Националната експертна лекарска комисия в областта на хората с увреждания
за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г.

Информацията, обхваща дейностите по изпълнението на чл. 4, чл. 9, чл. 25, чл. 29 и чл. 31 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (Конвенцията), които са от компетентността на НЕЛК.

1. Изпълнение на дейности във връзка с чл. 4 от Конвенцията

От страна на НЕЛК са изготвени становища във връзка с и приемането на изменения и допълнения на **Закона за здравето**, изм. ДВ. бр.8 от 28 януари 2022 г., изм. ДВ. бр.17 от 1 март 2022 г., изм. и доп. ДВ. бр.18 от 4 март 2022 г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 26 април 2022 г., доп. ДВ. бр.41 от 3 юни 2022 г., изм. ДВ. бр.58 от 23 юли 2022 г., изм. и доп. ДВ. бр.62 от 5 август 2022 г., изм. ДВ. бр.94 от 25 ноември 2022 г., изм. ДВ. бр.102 от 23 декември 2022 г., изм. ДВ. бр.104 от 30 декември 2022 г., **Закона за хората с увреждания**, изм. ДВ. бр.8 от 28 януари 2022 г., изм. ДВ. бр.18 от 4 март 2022 г., **Закона за насърчаване на заетостта**, изм. и доп. ДВ. бр. 41 от 3 юни 2022 г., както и **Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи**, изм. ДВ. бр.47 от 24 юни 2022 г., изм. и доп. ДВ. бр.50 от 1 юли 2022 г. С извършените промени се цели по-добра защита на хората с увреждания, както и оптимизация на работата на органите на медицинската експертиза на работоспособността.

В дейността си по промяна на нормативната уредба НЕЛК работи съвместно с Министерство на здравеопазването и редица други държавни институции, както и представители на организации на хората с увреждания.

Във връзка с така извършените промени в Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи, на интернет страницата на НЕЛК са публикувани указания до хората с увреждания и органите на медицинската експертиза на работоспособността.

2. Изпълнение на дейности във връзка с чл. 9 от Конвенцията

На основание на чл. 108а, ал. 1 от Закона за здравето и чл. 54а, ал. 1 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи (ПУОРОМЕРКМЕ) на НЕЛК е възложено създаването и поддържането на информационна база данни (ИБД) за всички лица, преминали през ТЕЛК/НЕЛК за установяване на трайно намалената работоспособност/вид и степен на увреждане (ТНР/ВСУ).

В тази връзка НЕЛК поддържа Единната информационна система на медицинската експертиза в Република България (ЕИСМЕ), която функционира на национално ниво. Хората с увреждания могат да достъпват личните си данни в ЕИСМЕ през профила си в Системата за сигурно е-връчване (ССЕВ) на Министерство на електронното управление (Справки за физическо лице) и през собствения си профил на лице с увреждания в информационната система на Агенцията за хората с увреждания (АХУ). На основание чл. 54б, ал. 1 от ПУОРОМЕРКМЕ когато лице с увреждане не намери свои персонални данни в профила си в информационната система на АХУ, то може да подаде заявление до НЕЛК за актуализиране на данни в ЕИСМЕ.

В изпълнение на чл. 82, ал. 3 във вр. с чл. 82, ал. 1 от Закона за хората с увреждания и чл. 87, ал. 2, т. 1 от Правилника за неговото прилагане НЕЛК предоставя на АХУ информация от ЕИСМЕ за освидетелстваните и преосвидетелстваните хора с увреждания чрез използване на програмен уеб интерфейс.

С цел улесняване достъпа на хората с увреждания до информация относно техните права НЕЛК поддържа на страницата си в интернет – <https://nelk.bg> в рубриката „Електронни услуги“ линкове към следните електронни административни услуги:

а) Електронни услуги, предоставяни от НЕЛК и Министерство на електронното управление:

- Електронна административна услуга (ЕАУ) „Актуализация на данни в Единна информационна система на медицинската експертиза“, предоставяна от НЕЛК.

- ЕАУ „Достъп на физически лица до информацията, свързана с тях и съхранявана в регистри на първични администратори“, предоставяна от Министерство на електронното управление, НЕЛК и други първични администратори.

б) Електронни услуги, ориентирани към хората с увреждания, предоставяни от други държавни органи и институции в Република България:

- ЕАУ „Изготвяне на индивидуална оценка на потребностите на хора с увреждания“, предоставяна от Агенцията за социално подпомагане (АСП).

- ЕАУ „Отпускане на месечна помощ за деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст“, предоставяна от АСП.

- ЕАУ „Издаване на удостоверения на лица със 71 на сто или над 71 на сто степен на трайно намалена работоспособност или определени вид и степен на увреждане, децата до 16-годишна възраст с трайно увреждане и военноинвалидите за безплатно пътуване с железопътния транспорт в страната два пъти в годината – отиване и връщане“, предоставяна от АСП.

- ЕАУ „Освобождаване от заплащане на винетни такси при ползване на платената пътна мрежа на лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лица или семейства, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст“, предоставяна от АСП.

- ЕАУ „Издаване на карта за безплатно паркиране на МПС, обслужващо хора с трайни увреждания, и за използване на улеснения при паркиране“, предоставяна от общинските администрации.

3. Изпълнение на дейности във връзка с чл. 25 от Конвенцията

НЕЛК провежда обучение по медицинска експертиза на лекарите от ТЕЛК, съгласно чл. 14, ал. 2 и 3 от ПУОРОМЕРКМЕ. С цел улесняване на достъпа до обучение НЕЛК разработи и поддържа дистанционно обучение по медицинска експертиза чрез здравната платформа „CredoWeb“. На страницата за дистанционно обучение са качени учебни материали, съобразени с нормативната уредба в областта на медицинската

експертиза, включително и практически насоки по приложението на Наредбата за медицинската експертиза. На основание чл. 14, ал. 4 от ПУОРОМЕРКМЕ НЕЛК поддържа и актуализира списък на лекарите, преминали обучение по медицинска експертиза.

4. Изпълнение на дейности във връзка с чл. 29 от Конвенцията

На основание чл. 37, ал. 3а, т. 1 от Изборния кодекс, чл. 108а, ал. 6 от Закона за здравето и чл. 3 от Закона за електронното управление НЕЛК осигурява достъп на всички общински администрации в страната до определен обем от данни на хората с увреждания в Единната информационна система на медицинската експертиза във връзка с упражняване на техните избирателни права. Достъпът се осъществява в реално време през Средата за междурегистров обмен на данни (RegiX), поддържана от Министерство на електронното управление.

5. Изпълнение на дейности във връзка с чл. 31 от Конвенцията

5.1. През отчетния период НЕЛК продължи да поддържа Единната информационна система на медицинската експертиза в Република България (ЕИСМЕ), която съдържа данни за хората с увреждания, преминали през ТЕЛК/НЕЛК за установяване на трайно намалената работоспособност/вид и степен на увреждане (ТНР/ВСУ), в изпълнение на чл. 108а, ал. 1 от Закона за здравето и чл. 54а, ал. 1 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи (ПУОРОМЕРКМЕ).

В качеството на системен администратор и първичен администратор на данни за хората с увреждания в ЕИСМЕ НЕЛК поддържа електронно досие за всеки човек с увреждане, преминал през системата за медицинска експертиза по повод освидетелстване/ преосвидетелстване по отношение на ТНР/ВСУ. Информацията от ЕИСМЕ дава възможност за изготвянето на справки и анализи на данните за хората с увреждания в страната за целите на медицинската експертиза, за разработване и планиране на мерки за тяхното образование, социална рехабилитация, трудова заетост, както и за оценка на здравния статус на населението.

НЕЛК поддържа три вида справки, достъпни през Средата за междурегистров обмен на данни (RegiX), поддържана от Министерство на електронното управление: Справка за всички експертни решения на лице, Справка за всички експертни решения, издадени за период и Справка за последното експертно решение на лице. Данните от посочените три справки са достъпни както за хората с увреждания, така и за редица държавни институции, общини и организации, които изпълняват дейности в областта на хората с увреждания (предоставяне на социални помощи, осигуряване на социални услуги, подкрепа за майки на деца с увреждания, пенсии за инвалидност, добавка за чужда помощ, данъчни облекчения за хора с увреждания, други социални плащания и услуги).

В периода от **01.01.2022 г. до 31.12.2022 г.** през Средата за междурегистров обмен (RegiX) са регистрирани 536 204 заявки от потребители (консуматори) за достъп до данни на хора с увреждания в ЕИСМЕ, поддържана от НЕЛК. Най-големи потребители на данни от ЕИСМЕ през RegiX, през 2022 г., са:

- Агенцията за социално подпомагане, чрез дирекциите „Социално подпомагане“ в страната – 384 042 заявки за достъп;

- физически лица, които могат да достъпват до личните си данни в експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК в ЕИСМЕ през Системата за сигурно е-връчване. Чрез административната услуга „Предоставяне на достъп на физически лица до информация, свързана с тях и съхранявана в регистри на първични администратори“, поддържана от

Министерство на електронното управление, са регистрирани 51 116 заявки от физически лица за достъп до техни данни в ЕИСМЕ;

- Националният осигурителен институт – 33 732 заявки за достъп;
- Министерството на вътрешните работи – 24 785 заявки за достъп;
- Националната агенция за приходите – 13 625 заявки за достъп;
- Агенцията по заетостта – 10 779 заявки за достъп.

През Средата за междурегистров обмен (RegiX) е осигурен достъп до данни на хората с увреждания в ЕИСМЕ и на общинските администрации. В периода **01.01.2022 г. - 31.12.2022 г. 171 общини и райони са достъпвали до ЕИСМЕ през RegiX**, като са регистрирани 18 076 достъпвания до данни на хората с увреждания.

Данните от ЕИСМЕ се предоставят и на Националния център по обществено здраве и анализи за ежегодни анализи на инвалидизацията на населението в Република България.

НЕЛК предоставя ежедневно данни за освидетелстваните и преосвидетелстваните лица с увреждания и на информационната система за хората с увреждания, поддържана от Агенцията за хората с увреждания (АХУ). В периода от 01.01. до 31.12.2022 г. са направени 118 949 достъпвания до данни в ЕИСМЕ от информационната система на АХУ. Чрез профила си в информационната система на АХУ всяко лице с увреждания може да прави проверка за свои персонални данни, включително данни за експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК. На основание чл. 54б, ал. 1 от ПУОРОМЕРКМЕ когато лице с увреждане не намери свои персонални данни в профила си в информационната система на АХУ, то може да подаде заявление до НЕЛК за актуализиране на данни в ЕИСМЕ. В тази връзка е разработена и НЕЛК предоставя електронната административна услуга „Актуализация на данни в Единната информационна система на медицинската експертиза“.

5.2. През 2022 г. между НЕЛК и Националния статистически институт е подписано споразумение за обработка на данни на хората с увреждания за статистически цели в изпълнение на Закона за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България за 2021 г. и са предоставени данни при спазване на законодателството в областта на защитата на личните данни – Регламент (ЕС) 2016/679, Закона за защита на личните данни, Закона за здравето и други нормативни актове.

5.3. НЕЛК поддържа рубриката „Данни за контакт с ТЕЛК съставите в страната“ на Портала за отворени данни (<https://data.egov.bg/>) на Министерство на електронното управление, в която хората с увреждания и институциите имат достъп до информация за ТЕЛК съставите в страната, за работното им време, адрес за кореспонденция, телефон за контакт и имейл адрес.

03.02.2023 г.